

O dahî âlemi tenkid etmiş,
Sızmadan kaldığı demler bîdar!

Böyle bir hâle gelen İslâma,
(Beter olsun!) diye sövmüş küffar!
Yalvarıp, ağlamış üç-beş mü'min:
(Bir akıl ver bize Yâ Rab; kurtar!)
İhtiyarlarla kırlarlar namazı..
Güç imiş kazması mevtâyâ mezar!
Kalmamış hiç ne müezzin, ne imam;
Süfehânın sözü olmuş: (Ne zarar?)

İhtiyarlar çıkarak Hünkâra,
(Bir imam bul!) diye etmiş ısrar..
En nihâyet, bir imam bulmak için,
Vermiş ihvâna emirler Hünkâr.
Aramış çokca ehîbbâ-yı kiram;
Hiç imam bulmanın imkânı mı var?..
Acze düşmüş vüzerâdan birisi,
Keşfedip, Bekri'ye etmiş işmar!
Çıkmış inhâsı Süleymâniye'ye,
Bekricik kulmuş imâmette karar!

Bir defâ Bekri verirken telkûn,
Bir adam, sormuş edip atf-ı nazar:
(Ben de bilsem.. ne dedin mevtâyâ?..
Hoca, anlat, ne olur, etme azar!)
Bekricik gerçeği ketmeylemeyip,
Derakab şöylece etmiş ikrar:
(Söyledim: Sorsa melek dünyâyı,
Anlatırsın; sana düşmez inkâr..
— Başımam Bekri Süleymâniye'de!
De ve sus: Gayrıyı elbet anlar!)

Dinleyip cân-ü gönülden masah;
Ehl-i dil eyledi takdîr izhâr!
Bu çeşit kissaların hisseleri,
Sana gelmez mi biraz mânîdâr?..

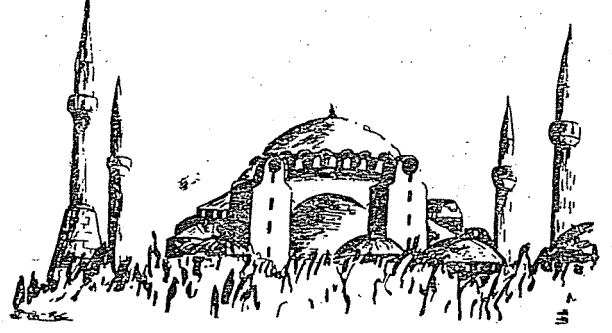
Ey oğul; düzmece târih okuma;
O ki, gerçekte serâpâ ihtâr!
Bir zafer-nâme düzerler meselâ,
Bilemezsin ki nasıl düştü hisar?
Ne fecî manzara: Sancak düşmüş,
Şan, şeref sâhibidir sancakdâr!
Sor: Nedir gaayesi başlangıçta?..
Hangi ummâna götürmüş rüzgâr?
Kurtuluş sâhili besbelliyken,
Neyle izâh edilir böyle firâr?
Brütüs; çok yaşa!.. İdrâk etti,
En büyük rütbeyi sâyende Sezâr!

Bil ki vicdânı sağırdır.. boşuna;
Bin ricâ etse de sayyâda şikâr!
Meskenet çâre değil hâlimize;
Bence kâfi yediğin bunca şamar!

GELDİ GEÇTİ NİCE KAZIP—ŞÖHRET;
MERD OLAN ÇIKTI MI BİR BEKRİ KADAR?

● Dr. Cahid Öney

● BEKRİ MUSTAFA'NIN İMAMLİĞİ

Ramazâniye

● HALİL CAN

amerî ayların dokuzuncusu olan Ramazan-ı Şerifi idrak ettik. Bu yılın bu mübârek ayı bütün mü'minlere hayırlı bir çok emsâlinin sıhhat, saadet ve refah ile idraki nasip olsun.

İslâmî ayların, müslüman türk milleti indindeki kıymetleri o kadar derindir ki, bu kanaatımızı isbat eden, bilhassa Divan Edebiyatı mahsülleri, millî mefâhirimizden olan kütüphanelerimizi

doldurmaktadır.

Bu ayların en mühimi Rabîü'l-evveldir. On-dan sonra- üzerinde en çok durulan ve hakkında yazı ve kaside yazılan ay, Ramazan-ı Şerifdir. Bu ay: «mâh-ı rûze», «onbir ayın bir sultanı», «mâh-ı gufran», ve daha pek çok çeşitli isimlerle lügat kitaplarında yer almıştır. Enderunlu Vâsîf'in:

Sad şükr gelen mâh-ı şerif-i Ramazan'dır.
Hakkın niam-ı rahmeti mebzul-i cihandır.
Ağıldı yine masra-i dervâze-i gufran
Hakdan taleb-i ma'rifete vakt-i zemandır.
Bir nimet-i hakdır ki vürüd eyledi rûze
Tahtinde hezaran kerem ü lutf nihandır.
Bârân-ı sirışk ile dökülse n'ola isyan
Berk-i güneş-i ma'siyete vakt-i hazandır.

ramazaniyesi, divan şiirinin en mütene sahi-felerini süsler. Kur'an-ı Kerim'in ramazan-ı şerif'-de nazil oluşu da bu ayın kudsiyetine vesiledir.

Divan şiirinde Ramazan-ı şerif hakkında yazıl-

miş gazel, kaside, sâir neşidelere toplu olarak «Ramazaniye» derler. Tıpkı bahar için yazılanlara «Bahâriye» denildiği gibi. Tasavvuf ehlinin karihasından çıkan ramazaniyelerde başka bir irfan mevcuttur. Hele Allah velilerinin orucu ve oruç hakkındaki inanışları o kadar ulvidir ki, bunları ta'rif, taysif bu âcizin haddi değildir. Ancak huzurlarında bulunma şerefine nâiliyetle sohbetlerinden müstefid olduğum zevât-ı âliyenin sünûhâtından olan yüksek mânâlı katrelerden bazısını İslâm Medeniyeti'nin kıymetli okuyucularına takdim etmekle bahtiyarım:

İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsünün ilk kuruluşunda Farsça hocahgını kabul ile üç yıl kadar okulu feyz ile dolduran ve bilâhare kendi arzularıyla ayrılan Ferhat Bahari Bey efendi, Ramazan-ı şerif hakkında hazreti Mevlânâ Celâleddin Rûmî (K.S.) efendimizin Divan-ı Kebirlerindeki medhiyelerine girizgah olarak;

Ey mah-ı siyam, kenz-i irfan
Ey bâis-i feyz-i ehl-i iman
Sen cilvegehi kelâm-ı haksın
Pek muhterem ay desem ehaksın
Kur'an-ı azim sende inmiş
Ağuş-u Muhammediye sinmiş
Tavsifine bizde kudret olmaz
Ülviyetine nihâyet olmaz
Tenzili kelâmı zülcelâl'in
Bildirdi füyûzu hak meâlin
Sen bahşış-i feyz-ı nur-ı haksın
Tebcîl-i kulûbe müstehaksın
Kur'an ile süslenince nûrun
Bayram ile artıyor sürûrun
Vasfetti seni şu yolda molla
Ol serveri vasılın mevlâ
Divan-ı kebir-i ekreminde
Hep hakkı belirtiyor deminde
Beş beyt-i zarif içinde şâhım
Tavsif ile söylüyor o mahım

dedikten sonra Hz. Mevlânâ'nın aynı vezinde olan kasidesini irad ile medhiyesini tamamlar. Biz farsça olan bu kasidenin mânâsını takdim ile iktifa ediyoruz:

«Ramazan geldi, bayram bizimledir. Kilid geldi, anahtar bizimledir. O, ağzı kapadı ama gözü açtı; gözün gördüğü o nur bizimledir. Ramazan, göntüle hizmet etmeye geldi. Gönlü yaratan zat-ı celil-i kibriya bizimledir. Oruçta meşakkat görünürse de, görünmeyen gönül hazinesi bizimledir. Her ne kadar kirli ten bizimle ise de; biz oruçla canımızı, temizledik ya.»

B u kaside İranda Mevlânâ Kürsüsü ord. Profesörü Feruzanfer Beyin Tahrandaki bastırıldığı Divan-ı Kebirin 180. sahifesindedir. Keza aynı eserin 873. sahifesindeki kasidelerinde meâlen:

«Oruç ayı geldi, onun kudümü mübârek. Ey oruç yolcusu sana da uğurlar olsun. Şah-ı sıyama bakmak istedim! Bakarken külâhım düşdüğü gibi başım da sersem oldu. Ey müslümanlar o günden beri başım mest oldu kaldı. Orucun ne güzel ikbali, bahtı ve mertebesi varmış. Ramazanın şu hilâlinden maada, savmın bir kameri vardır ki, obasında gizlenmiş bir türk gibi oruç çadırında pinhandır. Bu ayda

edilen dualar müstecab olur. Çünkü oruçlunun ahı, felekleri yırtıp geçer. Oruç kuyusunun tazyikine tahammül gösteren nihâyet, Yusuf gibi aşk diyârının müdir-i umuru olur. Oruçlunun açlık tesiri ile yüzü sararırsa sonunda oruç dibasından bir hil'at giyer. Ey nutuk, sus! Sahur davulu gibi dan dan ötme! Orucun ne olduğunu yine oruçlu bulunanlar bilir.» bu yururlar.

İrfan ehli kimseler orucu ikiye ayırarak tarif ederler: Birisi: Avamın orucudur ki; orucu bozan işlerden birisini yapmakla, diğeri havassın orucudur ki; oruç bozucu ef'ali hatırandan geçirmekle orucu ta'dil etmiş olurlar. İşte Hz. Mevlânâ efendimizin «Orucun ne olduğunu yine oruçlu bulunanlar bilir» diye beyan buyurdıkları bu mânâda olsa gerektir. Keza «Ramazan Hilâlinden başka savmın kameri» teşbihi ve bu kamerin türk'e benzetilmesi de aynı mertebenin izahlarıdır. Bu kanaatlere tercüman olarak Üsküdar Mevlevihânesinin son şeyhi merhum Ahmed Remzi Dede efendi hazretlerinin Ramazaniyesini de kaydedelim:

Müjde mü'minler size ihsan-ı rahmandır gelen
Şanına ta'zim için bu mah-ı gufrandır gelen
Andadır feyz-i hidâyet, andadır afv ü kerem
Kadrini bil, mevsim-i inzâl-ı Kur'andır gelen.
İyd-i ekber her günü, kadr-i mübârek her gece
Ehl-i imana ne mutlu lütfü sübhandır gelen
Zulmet ü kasvetten azad etmeye sâimleri,
Nur-u islâm, nuru iman, nuru irfandır gelen.
Hane-i kalbi temizle hoşça istikbal için
Nimeti mebzûl bir mihmân-ı zîşandır gelen.
Elhazer senden, şikâyet etmesin yarın aman
Ruhu mahşer şâfi ashâb-ı isyandır gelen.
Rahmet-ü gufran hedayasıyla cennet bahşeder,
Derde derman, vasl-ı canan, itk-ı nîrandır gelen.
Masivâdan sâim ol Remzi, dilersen vasl-ı hak
Rah-ı aşkı kullara talim-i yezdandır gelen.

B uraya kadar sıraladıklarımızı, kıymetli üstadımız Kemâl Edip Bey Efendi hocamız, aşağıdaki «Niyaz»larında ne veciz bir tarzda komprimeleştirerek beyan etmişler. Muhterem okuyucularımıza bunu da sunmak ayrıca bir zevk oldu.

Bize lutf eyle ilâhî Ramazan hürmetine
Emr-i «ikra'»la gelen kutlu beyân hürmetine
Rahmetinden bizi dür etme, kapından kovma
Mustafa'nın ten-i pâkindeki can hürmetine
Koyma mahrûm-u füyûzan biz âvereleri
Şeb-i isradaki ulvi cevelân hürmetine.
Hasaneynin, hulefânın, sülehânın ya rab,
Ezelî kadr-i büleddindeki şân hürmetine
Kil musaffa ebediyyen dil-i pür şüremizi
Hak erenlerdeki irfân-ı iyân hürmetine.
Hacı Bayram veli, hazreti molla hünkar
Gavsı geylan, şeh-i devran-ı zaman hürmetine,
Merkez-ı daire-i halka-ı ehl-i ihlâsı
Sünbül-ü gülşen-i tevhid Sinan hürmetine
Et icâbet, sanadır cümle dua, cümle niyâz
Lafz-ı «amin»e sinen emn-ü emân hürmetine.

Bu zevkin heyecanı, ramazan-ı şerifin ulu kadr ü şanı ile coşup Cenab-ı Hakka teveccüh eden gönüllerin niyazi kabule mazhar olur inşaallah..